

Bilim Yolunda Nişan Taşları:

ISAAC NEWTON

1642 - 1727

Derleyen: Halil İbrahim GÖKTÜRK

Ustası Galileo gözlerini dünyaya kapadığı yıl Newton uzak bir adada öksüz ve çelimsiz bir yavru olarak doğmuştu. Babasını doğumundan önce yitirmişti. Ama 1642 yılının Noel gecesi İngiltere'nin Colsterworth kentinde, cılız bir yavru bahtsız bir dul anneye umutlar getiriyordu.. çocuk yaşadı, normal doğanlardan daha kalıcı ve başarılı hizmetlerde bulundu. Önce köy okulunda okudu. Bir gece yaptığı uçurtmanın kuyruğuna lambalar bağlayıp yıldızlar arasında havalandırması halkı heyecana sürükledi. Onu Grantham'daki Kraliyet Okuluna verdiler. Orada kendini ezmek isteyen büyük sınıftan ve soylu bir çocukla kavga etti.. Bu olay kafasında yeni bir düşünceyi kıvılcımlandırdı: Yükselmek, üst sınıflara ulaşmak gereği... Birdenbire o yıl ilk kez sınıf birincisi oluverdi. Bir ara öğrenimi bıraktı. Ama 1663'de Trinity Colleje'ine girerek 1665'de orayı bitirdi. Dimiğ yükü içinde Latince, klasik tarih, Yunanca, mantık ve geometri ile matematik ve fizik bilgileri birbirleriyle ilişki ve buluşku olanakları arıyordu. Işığın kırılması konusunda deneylere daldı. Kendinden önce bu yolu geçenlerin eserlerini okudu. Descartes, Kepler bu sıradan sayılır. Işığın, prizmadan geçirilerek kırılmak suretiyle tayfa (görüntü) ayrıştırılabileceğini gördü. Bu gün hâlâ Palomar dağında bulunan 5 m. çapındaki dev mercekli teleskop'un atası odur. 1672'de o aynalı teleskopunu Kraliyet Kurulu'na sundu. Böylece Kurula üye seçildi.

Madde evren, ışınım ve maddeden meydana gelmektedir. Işık, ışınım çeşitlerinden biridir. Bununla ilgili tüm kanunlar, ısı ve radyo ışınım-ları gibi diğer ışınım türleri için de geçerli olur. Işığın ölçülmesi ve özellikleri işte bundan dolayı önemliydi. Artık bundan sonra maddeden oluşan evrenin ikinci yarısını ele almak gerekiyordu. Bahçesinde otururken bir elmanın ağaçtan düşüşüyle, yerçekimi kanununu buluşu gözlerini parlatmıştı. O görüntü Bilimcimizi, Kepler'in "Gezegenlerin Hareketleri" düşüncesine götürdü: "Gezegeni yörüngesinde tutan kuvvetin, etra-

fında döndüğü merkeze olan uzaklığın karesi ile ters orantılı olması gerektiği" sonucunu çıkardı. O'nun büyüyüp yetiştiği ortam, önceki ustaları Copernicus ve Galileo gibi katı Katolik din bağnazlığı ile kaplı değildi. Hele Magna Carta'nın yazıldığı ülkede, yüzyılların özgürlük rüzgârları esiyordu.

Newton'un Yerçekimi Kanununu buluşu 1666 yılına rastlar. Alçak gönüllü, ağırbaşlı ve derin düşünceli büyük bilim adamı, **PRINCIPIA** adlı eserini yayınladığı zaman ünü birden geniş kitlelere yayıldı. Sonraları Diferansiyel - Integral hesabını buluşu, Leibniz'le Newton arasında bir çatışma konusu edilmişse de buluşun şerefi birinci de kalmıştır.

Son çatışma konusunun otoritelerce haksız yorumlanması kendisini hayal kırıklığına uğrattı. Yeni buluşlarını sürdürme hevesi tavsadı. Bir aralık Fransız Bilim Akademisine üye seçildi. Öneri üzerine Bilim Adamı, 1703'de Kraliyet Kurulu Başkanlığını kabul etti. İşte **Optics** adlı eseri bu sıralarda yayın alanında görüldü. Bundan böyle 1705 yılında Kraliçe Anne tarafından O'na Şövalyelik payesi verildi. Bu nişan ve ünvana lâyük ilk bilim adamı olmak şerefini de kazandı. Fizikçinin buluşları ve evreni çözüm sırları hakkındaki yöntemi şuydu: "Bir düşünce kesinlikle bir sonuç ve kanaat oluşturmadıkça onu yayınlamak..." Bu yüzden elyazması kitaplarının çoğu yıllarca basım ve yayın beklemiştir.

Sir Isaac Newton seksen beş yaşında iken Kraliyet Kurulunun bir toplantısına başkanlık ettiği sırada hastalandı. Yatağa düştü. 20 Mart 1727'de ışıklarını aydınlattığı bu dünyaya gözlerini yumdu. İngiliz ünlülerinin yattığı Westminster Abbey Kilisesinde gömüldü.

Işığın ve ışınların sırrını çözen ve yerçekimi kanunu ile uzay gezegenleri bulmacasına açıklık getiren bu İngiliz Bilimcisi tüm insanlığın da ogludur.